

SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Op 29 november 2017 heeft de Tweede Kamer de regering verzocht te onderzoeken of de beoordeling van de geloofwaardigheid van bekeerlingen en de seksuele gerichtheid van asielzoekers kan worden verbeterd en hiertoe met voorstellen te komen. Op 5 juli 2018 heeft de staatssecretaris een nieuwe werkinstructie WI 2018/10 gepubliceerd met aanwijzingen voor het onderzoek naar en de beoordeling van de geloofwaardigheid van bekering. In onderhavig rapport wordt de werkinstructie inhoudelijk besproken. Kernvraag is in hoeverre de werkinstructie bijdraagt aan de benodigde waarborgen waarmee asielaanvragen omgeven dienen te zijn. De conclusie is dat de werkinstructie enkele belangrijke verbeteringen bevat. Onze stichting is daar blij mee. Toch menen we dat de werkinstructie over het geheel genomen nog onvoldoende waarborgen biedt voor een zorgvuldige en deskundige beoordeling van asielaanvragen van bekeerlingen.

De werkinstructie WI 2018/10 biedt een basis voor verbetering van het onderzoek naar en de beoordeling van geloofwaardigheid van bekering. Onze stichting ziet een aantal verbeteringen:

- In vergelijking met de sinds 2012 beschikbare 'vaste gedragslijn' biedt de WI een verbreding in de zin dat ook nadrukkelijk aandacht is voor afvalligheid en voor een bekering naar atheïsme en agnosticisme.
- Er is aandacht voor culturele en historische aspecten die mede een motief voor afvalligheid en bekering kunnen vormen.
- Er wordt niet meer verwacht dat een vreemdeling zich heeft verdiept in verschillende kerken en/of stromingen binnen een kerk.
- Aan verklaringen van kerken en voorgangers met informatie over de geloofspraktijk van de vreemdeling wordt gewicht toegekend.

Evenwel biedt de WI onvoldoende waarborgen voor een zorgvuldige en deskundige beoordeling. Te noemen valt onder meer:

- Er zijn geen handvatten voor het gebruik van objectieve informatiebronnen aangaande bekeringsprocessen.
- Er is onvoldoende oog voor de samenhang tussen de drie beoordelingselementen (motieven voor en proces van bekering, kennis, activiteiten).
- Bij voortgaande bekering zou de nadruk in het onderzoek meer moeten verschuiven naar activiteiten in plaats van de motieven voor en proces van (de beginfase van) de bekering.
- De bespreking van de kenmerken van een passieve vorm van bekering is te beperkt.
- Hoewel de WI er oog voor heeft dat het onderzoek niet moet plaatsvinden vanuit de (veelal westers-seculiere) context van de gehoor- of beslismedewerker, is de WI zelf niet gevrijwaard van een denken vanuit een westers-seculiere context.
- De WI biedt geen openheid voor het inschakelen van een deskundige door de IND medewerkers en de WI is er kennelijk op gericht om niet te veel waarde te hoeven toekennen aan rapporten van door de vreemdeling ingeschakelde deskundigen.
- Er is geen aandacht voor de voortdurende problematiek van de in voorkomende gevallen slechte vertaling en soms zelfs intimidatie door (veelal islamitische) tolken.

Een zwakte is tenslotte dat de door de Kamer gevraagde onderzoeken naar de praktijk van de beoordeling van geloofwaardigheid van bekering¹ thans (nog) niet openbaar zijn gemaakt. Daarmee is niet toetsbaar of de WI een adequate oplossing biedt voor gesignaleerde knelpunten. Vanuit de ervaring van onze stichting zijn de nodige kanttekeningen gemaakt. Dit zal opgevolgd worden middels een vervolgrapport met casusbesprekingen.

---

¹ Kamerstuk 34775-VI-67, vergaderjaar 2017-2018